

NORGES HØYESTERETT

K J E N N E L S E

avsagt 17. februar 2022 av Høyesterett i avdeling med

dommer Hilde Indreberg
dommer Ragnhild Noer
dommer Arne Ringnes
dommer Wenche Elizabeth Arntzen
dommer Ingvald Falch

HR-2022-401-A, (sak nr. 21-113455SIV-HRET)
Anke over Eidsivating lagmannsretts kjennelse 17. juni 2021

A

B

(advokat Karl Nicolai Vogt Skjerdal)

mot

X kommune

(advokat Kristian Foss Aalmo – til prøve)

S T E M M E G I V N I N G

- (1) Dommer **Noer:**
- (2) Saken gjelder spørsmålet om en kommune kan saksøkes for et krav om erstatning for ikke-økonomisk tap, når kravet er begrunnet i at kommunen skal ha handlet i strid med saksøkernes rettigheter etter Den europeiske menneskerettskonvensjonen. Spørsmålet knytter seg til om vilkårene for rettslig interesse i tvisteloven § 1-3 er oppfylt.

Sakens bakgrunn og prosesshistorie

- (3) De ankende partene i saken er B og A. De reiste 29. oktober 2020 søksmål mot X kommune og krevde erstatning for ikke-økonomisk tap med grunnlag i Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 13. Etter brødrenes syn hadde kommunen handlet i strid med deres rettigheter etter EMK artikkel 3 (forbudet mot nedverdiggende behandling) og artikkel 8 (retten til respekt for privatliv). Begrunnelsen er at kommunen registrerte dem som psykisk utviklingshemmede i flere år uten at det var grunnlag for dette, og at den meldte fra til fylkesmannen at de hadde behov for vergemål.
- (4) Påstanden fra A i søksmålet mot kommunen lød slik:
- «1. A tilkjennes oppreisningserstatning fastsatt etter rettens skjønn.
 2. X kommune tilpliktet å betale As saksomkostninger for tingretten.»
- (5) Påstanden fra B var tilsvarende.
- (6) X kommune mente *staten var rett saksøkt* og påsto at søksmålet måtte avvises.
- (7) Nord-Østerdal tingrett ga kommunen medhold og avsa 10. mars 2021 kjennelse med følgende slutning:
- «1. Sak nr. 20-155810TVI-NOST avvises.
 2. Saksomkostnader idømmes ikke.»
- (8) A og B anket til Eidsivating lagmannsrett, som 17. juni 2021 avsa kjennelse med slik slutning:
- «1. Anken forkastes.
 2. Saksomkostninger tilkjennes ikke for noen instans.»
- (9) A og B har anket til Høyesterett. Anken gjelder rettsanvendelsen.
- (10) *Staten ved Justis- og beredskapsdepartementet* har gitt innlegg til belysning av allmenne interesser i medhold av tvisteloven § 15-8 første ledd bokstav b. Etter statens syn er artikkel 13 om rett til et effektivt rettsmiddel oppfylt hvis staten kan saksøkes. Det er ikke gitt hva som er den beste løsningen, og en del taler for at det da bør være opp til lovgiver å avgjøre om det skal være adgang til å reise slike søksmål mot en kommune.

- (11) Høyesteretts ankeutvalg besluttet at ankesaken skal avgjøres av Høyesterett i avdeling med fem dommere, jf. domstolloven § 5 første ledd andre punktum. Saken er behandlet i fjernmøte etter midlertidig lov om enkelte tilpasninger i prosessregelverket som følge av utbruddet av covid-19 § 3.

Partenes syn på saken

- (12) De ankende parter – *A* og *B* – har i korte trekk gjort gjeldende:
- (13) Dersom en kommune har krenket noens rettigheter etter EMK, må kommunen kunne saksøkes for norske domstoler – slik kommunen i enhver annen sammenheng kan holdes ansvarlig for eventuelle lovbrudd. Kommuner er forpliktet til å respektere EMK etter norsk rett, jf. Grunnloven § 92 og menneskerettsloven. Da må kommunen også kunne saksøkes med krav om erstatning etter EMK artikkel 13.
- (14) Det er etablert rett at fastsettelsessøksmål om konvensjonskrenkelser må anlegges mot staten. Men dette er ikke avgjørende for erstatningskrav. Lagmannsretten slutter uriktig fra det folkerettslige utgangspunktet om at det er statene som er ansvarlig for EMK-brudd, til hvordan ansvarsforholdene er internrettslig. EMK løser ikke dette spørsmålet, det må avgjøres av nasjonal rett.
- (15) Å kreve at staten må saksøkes for slike krav vil være en undergraving av retten til effektivt rettsmiddel etter EMK artikkel 13. Ansvar bør plasseres der det hører hjemme, hos den som påstås å ha begått den erstatningsutløsende handlingen.
- (16) *A* og *B* har lagt ned slik påstand:
- «1. Saken fremmes.
 2. Det offentlige tilkjennes saksomkostninger for Høyesterett.»
- (17) Ankemotparten – *X kommune* – har i korte trekk gjort gjeldende:
- (18) Søksmål om erstatning for ikke-økonomisk tap begrunnet i brudd på EMK må reises mot staten. Spørsmålet om hvem som har passiv søksmålstilknytning er uavklart i norsk rett. I fravær av klare holdepunkter for noe annet bør man ikke flytte det internrettslige ansvaret bort fra det folkerettslige utgangspunktet.
- (19) Krav om fastsettelsesdom for konvensjonsbrudd kan bare rettes mot staten. Søksmålet i denne saken har størst likhetstrekk med et fastsettelsessøksmål om konvensjonsstrid. I begge tilfeller er det konvensjonsbruddet som er avgjørende. I realiteten avgjør man samme spørsmål som ved et fastsettelsessøksmål om EMK-brudd.
- (20) Hensynet bak rettskraftreglene er at krav det er reist søksmål om, skal anses avgjort etter én behandling i rettssystemet. En avgjørelse av erstatningskravet mot kommunen vil ikke stenge for en ny sak om det samme mot staten. Det taler for at bare staten kan gjøres til saksøkt.
- (21) Erstatning for ikke-økonomisk tap kan uansett bare gis der det er hjemmel i lov for dette, jf. blant annet Rt-2013-805 avsnitt 24. Kravet i saken her er forankret direkte i EMK

artikkel 13. Det er uavklart om dette gir tilstrekkelig hjemmel for et ansvar for ikke-økonomisk tap i nasjonal rett.

(22) X kommune har lagt ned slik påstand:

«Anken forkastes.»

Mitt syn på saken

(23) Spørsmålet er om A og B sitt krav om erstatning for ikke-økonomisk tap for påståtte EMK-brudd fra X kommunes side, kan fremmes i søksmål rettet mot kommunen.

(24) Hvem som er rett saksøkt i den forstand at vedkommende kan gjøres ansvarlig for kravet, er i utgangspunktet et materielt spørsmål som avgjøres i hovedsaken. Er kravet rettet mot feil saksøkt, vil det dermed normalt føre til frifinnelse. Unntak fra dette kan tenkes når kravet *etter sin art* – altså uavhengig av de konkrete forholdene i saken – ikke kan føre frem mot den saksøkte, jf. Rt-2011-1666 *Vestre Viken* avsnitt 40. Spørsmålet i saken er om man står overfor et slikt søksmål, som etter sin art må rettes mot staten. I tilfelle må søksmålet avvises som følge av manglende rettslig interesse når det er reist mot kommunen, jf. tvisteloven § 1-3.

(25) Jeg nevner innledningsvis at krav om erstatning for ikke-økonomisk tap ofte kalles krav om oppreisning. I saken her er også uttrykket reparasjonserstatning brukt. I det følgende bruker jeg i hovedsak begrepene ikke-økonomisk tap og reparasjonserstatning.

Den europeiske menneskerettskonvensjonen artikkel 13 som hjemmel for å kreve erstatning for ikke-økonomisk tap i Norge

(26) EMK ble gjort til norsk rett ved menneskerettsloven av 21. mai 1999 nr. 30. Ved eventuell motstrid mellom annen norsk lovgivning og konvensjonen, går konvensjonen foran, jf. § 3.

(27) Artikkel 13 i konvensjonen slår fast at den som er utsatt for en menneskerettskrenkelse, har rett på reparasjon gjennom et effektivt rettsmiddel – på engelsk «an effective remedy»:

«Everyone whose rights and freedoms as set forth in this Convention are violated shall have an effective remedy before a national authority notwithstanding that the violation has been committed by persons acting in an official capacity.»

(28) A og Bs syn er at de har krav på erstatning fra X kommune for ikke-økonomisk tap med hjemmel i bestemmelsen. Høyesterett skal imidlertid ikke ta stilling til dette nå. Det følger av at domstolene må legge til grunn saksøkernes anførsler – pretensjoner – om det materielle kravet ved avgjørelsen av det prosessuelle spørsmålet om søksmålet skal fremmes til behandling. Dette gjelder både det rettslige og det faktiske grunnlaget for søksmålet, jf. HR-2021-417-P avsnitt 176.

(29) Spørsmålet om EMK artikkel 13 gir hjemmel for å kreve erstatning for ikke-økonomisk tap etter norsk rett, avgjøres dermed ikke som ledd i denne saken.

Betydningen av Den europeiske menneskerettskonvensjonen artikkel 13 ved avgjørelsen av rettslig interesse

- (30) Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) har slått fast at EMK artikkel 13 gir enhver som har et prosedabelt krav («an arguable claim») om brudd på EMK, rett til å få prøvd spørsmålet for en nasjonal instans. Den nasjonale instansen må ha myndighet til å stanse eller reparere krenkelsen («to grant appropriate relief»). Menneskerettsdomstolen uttrykker dette slik i dom 26. oktober 2000 *Kudla mot Polen* avsnitt 157:
- «As the Court has held on many occasions, Article 13 of the Convention guarantees the availability at national level of a remedy to enforce the substance of the Convention rights and freedoms in whatever form they may happen to be secured in the domestic legal order. The effect of Article 13 is thus to require the provision of a domestic remedy to deal with the substance of an "arguable complaint" under the Convention and to grant appropriate relief ...»
- (31) Av dette følger at EMK artikkel 13 krever *at* det i statene finnes et nasjonalt rettsmiddel som kan bøte på menneskerettsbrudd. Det kravet vil være oppfylt dersom A og B får behandlet sitt krav om reparasjonserstatning *enten* i et søksmål mot staten *eller* i et søksmål mot kommunen. Artikkel 13 krever med andre ord ikke at søksmålet mot kommunen må fremmes til behandling hvis kravet kan avgjøres i et tilsvarende søksmål mot staten. Det som betyr noe under EMK, er at den som mener seg utsatt for et menneskerettsbrudd har tilgang på reparasjon ved «a national authority». Det er dermed opp til nasjonale myndigheter å lage egnede ordninger for å bøte på EMK-brudd.
- (32) Hvem som er rett saksøkt for et krav om erstatning for ikke-økonomisk tap ved påståtte brudd på konvensjonen må dermed *avgjøres etter nasjonal rett*.

Hvem er rett saksøkt for et krav om ikke-økonomisk erstatning etter norsk rett – rettslige utgangspunkter

- (33) Etter tvisteloven § 1-3 kan sak reises mot den som har tilstrekkelig *tilknytning til kravet*. Andre ledd i bestemmelsen lyder slik:
- «Den som reiser saken, må påvise et reelt behov for å få kravet avgjort i forhold til saksøkte. Dette avgjøres ut fra en samlet vurdering av kravets aktualitet og partenes tilknytning til det.»
- (34) I vilkåret om tilknytning ligger at saksøkeren «må rette søksmålet mot den han eller hun mener å ha et krav mot», jf. spesialmerknadene til § 1-3 i Ot.prp. nr. 51 (2004–2005) på side 366. Det samme gjelder for erstatningssøksmål mot det offentlige, jf. spesialmerknadene til § 1-5 i proposisjonen.
- (35) Søksmål med krav om erstatning – hva enten tapet er av økonomisk eller ikke-økonomisk art – må dermed etter hovedregelen i norsk rett settes fram i sak mot det rettssubjektet som påstås å være erstatningsansvarlig. I saken her er det X kommune. Det er dermed klart at A og B i utgangspunktet har rettslig interesse i å reise sak mot kommunen.

Manglende søksmålstilknypning som følge av kravets art?

- (36) Kommunen har vist til to avgjørelser fra Høyesterett som begrunnelse for at kravet om erstatning for ikke-økonomisk tap etter kommunens syn likevel bare kan fremmes med staten som saksøkt. De to avgjørelsene er Rt-2010-291 *Vangen Eiendom* og Rt-2011-1666 *Vestre Viken*.
- (37) Vangen Eiendom-saken gjaldt en tvist mellom en privat part og en kommune. Den private parten hevdet at kommunen, som hadde brukt plan- og bygningsloven feil, hadde foretatt et inngrep i privat eiendom og krenket EMK protokoll 1 artikkel 1. Påstanden var at kommunen var erstatningsansvarlig for dette uavhengig av skyld, i medhold av EMK artikkel 41. Høyesterett var ikke enig og begrunnet det slik i avsnitt 38 og 39:
- «Jeg finner det klart at kommunen ikke kan pålegges ansvar etter EMK artikkel 41. Riktignok har konvensjonsstatene en positiv forpliktelse til å gi borgerne en effektiv beskyttelse av de rettigheter konvensjonen gir, og siden EMK gjelder som norsk lov, kan borgerne også påberope EMK i saker mot andre borgere eller kommuner. Da det er statene som er pliktsubjekter etter EMK, er det imidlertid bare statene som kan begå konvensjonsbrudd, og erstatningsansvar for konvensjonsbrudd kan derfor bare pålegges statene. Det er derfor ikke nødvendig å gå nærmere inn på artikkel 41.
- Det følger av EMK protokoll 1 artikkel 1 at inngrep i eiendomsrett krever hjemmel i lov, og etter artikkel 13 er statene forpliktet til å etablere tilfredsstillende ordninger i nasjonal rett for å få prøvd de rettigheter konvensjonen gir, og for å få reparert krenkelser av slike rettigheter. I dette tilfellet har Vangen Eiendom AS fått dom for at Trondheim kommunes vedtak om å nekte bruksendring er ugyldig. På de vilkår som fremgår av skadeserstatningsloven § 2-1, kan Vangen Eiendom AS også kreve erstatning. Dette er åpenbart tilstrekkelig for å tilfredsstille artikkel 13. Statene er ikke forpliktet til å etablere ordninger med objektivt erstatningsansvar for krenkelse av konvensjonsrettigheter.»
- (38) Det Høyesterett behandler i avsnitt 38, er om den private parten hadde krav på erstatning fra kommunen med hjemmel i EMK *artikkel 41*. Det er imidlertid kun Den europeiske menneskerettsdomstolen som kan ilegge slikt ansvar, og følgelig bare stater som kan holdes erstatningsansvarlig etter bestemmelsen. Uttalelsene er derfor uten betydning for et eventuelt erstatningsansvar etter EMK artikkel 13.
- (39) I avsnitt 39 drøfter Høyesterett spørsmålet om reparasjon etter EMK artikkel 13. Høyesterett kom til at en dom på ugyldighet med mulighet til å kreve erstatning for økonomisk tap av kommunen, var tilstrekkelig til å oppfylle Vangen Eiendoms rett til «effective remedy» etter bestemmelsen. Det er en annen problemstilling enn det prosessuelle spørsmålet vår sak nå gjelder.
- (40) Så langt gir dommen derfor, etter mitt syn, ikke støtte for at A og B sitt krav om reparasjonserstatning må rettes mot staten som saksøkt. Jeg kommer tilbake til andre elementer ved dommen.
- (41) Vestre Viken-saken gjaldt spørsmålet om det kunne reises søksmål mot et helseforetak for å få slått fast – få fastsettelsesdom for – at fremgangsmåten som var brukt ved en innleggelse til observasjon etter lov om tvungent psykisk helsevern, var i strid med EMK artikkel 5 nr. 1. Høyesterett kom til at søksmålet måtte rettes mot staten ved Helse- og omsorgsdepartementet, jf. avsnitt 39 i dommen, der det heter:

«Min konklusjon er etter dette at staten v/Helse- og omsorgsdepartementet må saksøkes dersom saksøker skal ha rettslig interesse i å få dom for at et helseforetak har brutt en inkorporert menneskerettskonvensjon.»

- (42) X kommune mener – som lagmannsretten – at et krav om reparasjonserstatning for brudd på EMK i medhold av artikkel 13 har så store likhetstrekk med et krav om fastsettelsesdom for brudd på EMK, at søksmålvilkårene må være de samme. Det vises til at en dom for erstatning for ikke-økonomisk tap på dette grunnlaget vil konstatere EMK-krenkelse og nærmest bare være en refleks av krenkelsen. Dermed bør de hensynene som er fremhevet i Vestre Viken-dommen, etter kommunens syn, tillegges samme vekt for begge typer søksmål.
- (43) Jeg er enig i at det er likhetstrekk mellom et fastsettelsessøksmål for brudd på EMK og et krav om reparasjonserstatning for brudd på EMK. Etter min mening er dette likevel ikke avgjørende for hvem som kan saksøkes for krav om ikke-økonomisk erstatning.
- (44) Vestre Viken-saken gjaldt et *fastsettelsessøksmål*, med andre ord et krav om å få slått fast i domsslutningen at det hadde skjedd en menneskerettskrenkelse. Det er en forskjell mellom dette og et krav om *erstatning*. I erstatningssakene behandles spørsmålet om menneskerettsbrudd prejudisielt, som del av begrunnelsen. Selv om vilkårene for å vinne fram et stykke på vei er de samme, er de rettslige konsekvensene forskjellige. Og selv om det er likheter mellom disse to typene søksmål, kan det samme også sies om søksmål om erstatning for henholdsvis økonomisk og ikke-økonomisk tap for samme krenkelse. Søksmål om erstatning for økonomisk tap kan som nevnt fremmes mot kommunen som skadevolder, jf. for eksempel skadeserstatningsloven § 2-1.
- (45) Både i denne avgjørelsen avsnitt 36 og i Vangen Eiendom-dommen avsnitt 38 viser Høyesterett til at det er staten som er *pliktsubjekt etter EMK*. Kommunen anfører at dette har betydning også i vår sak.
- (46) Uttalelsene i disse dommene gjelder imidlertid *statens folkerettslige ansvar*. Etter intern norsk rett er Den europeiske menneskerettskonvensjonen like bindende for kommuner som for staten, jf. menneskerettsloven § 2 og HR-2018-2388-A avsnitt 70. Dette følger også av Grunnloven § 92, som sier at «Statens myndigheter skal respektere og sikre menneskerettighetene slik de er nedfelt i denne grunnlov og i for Norge bindende traktater om menneskerettigheter». Grunnlovsbestemmelsen retter seg mot statens myndigheter i videste forstand. Både Stortinget, regjeringen, kommunale og fylkeskommunale myndigheter, andre forvaltningsorganer og domstolene omfattes, jf. NOU 1993:18 punkt 11.3.3.1 på side 159 og Ot.prp. nr. 3 (1998–99) punkt 3.2.2.
- (47) Ved avgjørelsen av spørsmålet om hvem som kan saksøkes for et krav om erstatning etter nasjonal rett, må det viktigste etter mitt syn være hvem som påstås å være ansvarlig internrettslig. Hvem som er folkerettslig ansvarlig for det eventuelle EMK-bruddet har mindre betydning. Norsk erstatningsrett bygger på at det rettssubjektet som har begått et rettsbrudd, også vil være erstatningsansvarlig for følgene av rettsbruddet så langt vilkårene for ansvar er oppfylt. Det taler for at søksmålet ikke anses som et krav som etter sin art bare kan reises mot staten.

- (48) I Vestre Viken-saken viser Høyesterett til at en fastsettelsesdom mot et helseforetak for konvensjonsstrid ikke vil være *rettskraftig avgjort* i forhold til staten. Dette er etter X kommunes syn også relevant i saken her.
- (49) Jeg er enig i at dersom både kommunen og staten kan saksøkes som følge av samme EMK-brudd, vil man kunne få to avgjørelser med ulikt resultat. Det er en konsekvens av tvisteloven § 19-15, som sier at en dom normalt bare er bindende mellom partene. Men dette er etter mitt syn ikke noe avgjørende argument. Det er ikke unikt at samme spørsmål kan komme opp i saker mellom ulike parter og lede til ulikt resultat. Domsslutningen er uansett begrenset til å konstatere om saksøkte plikter å betale erstatning eller ikke, noe som skiller disse sakene fra fastsettelsessøksmålene.

Reelle hensyn

- (50) Som nevnt følger det av intern norsk rett at erstatningskrav skal rettes mot den som påstås å ha gjort den skadegjørende handlingen. Å gjøre unntak fra dette for erstatningskrav som er forankret i brudd på menneskerettene, krever en særlig begrunnelse. I utgangspunktet bør det ikke være mer komplisert å fremme erstatningskrav med grunnlag i EMK enn erstatningskrav med andre grunnlag.
- (51) Prosessøkonomiske hensyn trekker i samme retning. Ofte kan saksøker kreve erstatning for økonomisk tap i tillegg til erstatning for ikke-økonomisk tap. Dessuten kan erstatningskrav for ikke-økonomisk tap være basert på ulike rettslige grunnlag. For saksøker vil det være kostbart og tungvint om slike søksmål må anlegges dels mot staten og dels mot kommunen avhengig av hvilket rettsgrunnlag som anføres. Hensynet til en effektiv behandling av rettsvister som følger av formålsparagrafen i tvisteloven § 1-1, taler mot en slik løsning.

Utenlandsk rett

- (52) Högsta domstolen i Sverige kom i avgjørelsen NJA-2009-463 til at erstatningssøksmål begrunnet i menneskerettsbrudd kan anlegges mot kommuner. Avgjørelsen bygger på flere av de samme synspunktene som jeg har trukket fram. Dommen ble fulgt opp gjennom lovendring i 2018. I dag følger det av skadeståndslagen (1972:207) 3 kap. § 4 at kommuner kan saksøkes for slike krav.
- (53) Også i dansk rettspraksis er det lagt grunn at en kommune kan saksøkes med krav om erstatning for ikke-økonomisk tap på grunn av menneskerettsbrudd, jf. Højesterets dommer av henholdsvis 31. januar 2017, 10. september 2019 og 22. april 2021. Spørsmålet er imidlertid ikke problematisert i avgjørelsene.
- (54) Rettsstillingen i svensk og dansk rett gir en viss støtte for at løsningen bør være den samme i Norge.

Konklusjon

- (55) Mitt syn er etter dette at krav om erstatning for ikke-økonomisk tap for påståtte brudd på Den europeiske menneskerettskonvensjonen kan rettes mot det offentlige rettssubjektet

som pretenderes å være ansvarlig etter norsk rett. Det er i tråd med hovedregelen i norsk rett, og motargumentene er etter mitt syn ikke tilstrekkelig tungtveiende til å gjøre unntak fra dette. A og B har dermed rettslig interesse i å reise sak mot X kommune. Søksmålet må da fremmes.

Sakskostnader

- (56) Avgjørelse av spørsmål om avvisning gjelder «annet enn krav som er tvistegjenstand» i saken, jf. tvisteloven § 20-8 annet ledd første setning. Ved særskilt anke over slike avgjørelser, skal sakskostnadene knyttet til denne delen av saken fastsettes av den domstolen som avgjør spørsmålet, jf. blant annet HR-2018-492-U avsnitt 36 og HR-2018-1830-U.
- (57) A og B er innvilget fri sakførsel for Høyesterett etter rettshjelploven § 18 og har lagt ned påstand om at det offentlige tilkjennes sakskostnader for Høyesterett, jf. tvisteloven § 20-8 andre ledd andre setning. Anken har ført fram, og A og B har etter hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd krav på sakskostnader så langt disse dekkes av vedtaket om fri sakførsel for Høyesterett. Jeg ser ikke grunn til å gjøre unntak fra hovedregelen.
- (58) Det er krevd salær med 223 377 kroner inklusive mva. I tillegg kommer rettsgebyret, som er 7 194 kroner. Kravet tas til følge.
- (59) Jeg stemmer for slik

K J E N N E L S E :

1. Søksmålet fremmes.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler X kommune til det offentlige 230 571 – tohundreogtrettitusenfemhundreogsyttien – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelse.

- (60) Dommer **Ringnes:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (61) Dommer **Falch:** Likeså.
- (62) Dommer **Arntzen:** Likeså.
- (63) Dommer **Indreberg:** Likeså.

(64) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

K J E N N E L S E :

1. Søksmålet fremmes.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler X kommune til det offentlige 230 571 – tohundreogtrettitusenfemhundreogsyttien – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelse.